

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie obwinionego prokuratora Prokuratury Rejonowej w Z. **P. P.**
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu bez udziału stron
sygnalizacji SSN Kazimierza Klugiewicza podnoszącej istnienie okoliczności
wskazujących na konieczność wyłączenia z urzędu SSN Marcina Krajewskiego,
SSN Krzysztofa Wiaka, SSN Krzysztofa Wesołowskiego i SSN Kamila
Zaradkiewicza od udziału w sprawie o sygn. akt I ZB 120/23 dotyczącej wniosku o
zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka
Dobrowolskiego w sprawie o sygn. akt I ZIZ 25/23
na podstawie art. 40 k.p.k., art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1
ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz.
390) w zw. z art. 29 § 24 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym
(Dz. U. z 2024 r. poz. 622)

postanowił:

stwierdzić brak podstaw do wyłączenia z urzędu SSN Marcina
Krajewskiego, SSN Krzysztofa Wiaka, SSN Krzysztofa
Wesołowskiego i SSN Kamila Zaradkiewicza od udziału w sprawie o
sygn. akt I ZB 120/23 dotyczącej wniosku o zbadanie spełnienia
wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka
Dobrowolskiego w sprawie o sygn. akt I ZIZ 25/23.

UZASADNIENIE

W dniu 10 stycznia 2024 r. SSN Kazimierz Klugiewicz – wyznaczony do udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 120/23 dotyczącej wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Dobrowolskiego w sprawie o sygn. akt I ZIZ 25/23 – złożył pismo sygnalizacyjne, w którym podniósł istnienie okoliczności wskazujących na konieczność rozważenia kwestii wyłączenia z urzędu od udziału w tejże sprawie pozostałych członków składu orzekającego tj. SSN Marcina Krajewskiego, SSN Krzysztofa Wiaka, SSN Krzysztofa Wesołowskiego i SSN Kamila Zaradkiewicza.

Uzasadniając wniosek, SSN Kazimierz Klugiewicz argumentował, że objęci jego wnioskiem sędziowie zostali powołani na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa (powoływanej dalej jako „KRS”) ukształtowanej z zastosowaniem art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269 oraz z 2023 r. poz. 1615), a w świetle przytoczonych we wniosku orzeczeń: Sądu Najwyższego (uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I-4110-1/20; uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. sygn. akt I KZP 2/22), Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, sędziowie powołani na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w procedurze nominacyjnej z udziałem tak ukształtowanej KRS nie dają gwarancji niezależności i bezstronności w orzekaniu.

W ocenie SSN Kazimierza Klugiewicza zachodzą również wątpliwości co do braku należytej obsady tak wyłonionego składu orzekającego, bowiem sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. jest taki jego skład, w którym bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

Wskazał przy tym, że uchwały Krajowej Rady Sądownictwa dotyczące przedstawienia Prezydentowi RP powołana na urząd sędziego SN w Izbach Cywilnej oraz Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Marcina Krajewskiego, Kamila Zaradkiewicza i Krzysztofa Wiaka, zostały ostatecznie uchylone wyrokami

Naczelnego Sądu Administracyjnego. Prezydent RP, mimo wydania przez Naczelny Sąd Administracyjny postanowień o wstrzymaniu wykonania tych uchwał, wręczył akty powołania. Tymczasem istnienie uchwały KRS rekomendującej danego kandydata do powołania go na urząd sędziego jest zaś warunkiem *sine qua non*, aby ten kandydat mógł zostać powołany. W ocenie wnioskodawcy, sąd z udziałem tak wadliwie powołanych osób nie ma statusu niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą.

Dodatkowo wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. sygn. akt U 2/20 stwierdzający niezgodność z Konstytucją wspomnianej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego jest odrzucany w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego, bowiem został on wydany przez organ, w którego składzie zasiadają osoby powołane na miejsca wcześniej obsadzone i nie jest on organem opisanym w Konstytucji jako Trybunał Konstytucyjny. Dopuszczalność dokonywania przez Sąd Najwyższy oceny prawnego charakteru (ważności) orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego będzie w przyszłości przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów (sygn. akt BSA IV.4010.1.2021)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sąd Najwyższy po analizie sprawy stwierdził brak normatywnych podstaw do wyłączenia z urzędu SSN Marcina Krajewskiego, SSN Krzysztofa Wiaka, SSN Krzysztofa Wesołowskiego i SSN Kamila Zaradkiewicza od udziału w sprawie o sygn. akt I ZB 120/23 z następujących względów.

Kwestionowanie i ewentualne wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego z powodu niespełnienia przez niego wymogów niezależności i bezstronności sędziego może jedynie nastąpić w trybie art. 29 § 5 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622, zwanej dalej u.SN), znowelizowanej ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259), zgodnie z którym – dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego (sędziego delegowanego) wymogów niezależności i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia

standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wskazane przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym weszły w życie z dniem 15 lipca 2022 r.

Jak wynika z *ratio legis* unormowań zawartych w art. 29 § 4-25 u.SN, wyrażonego *expressis verbis* w preambule do powołanej wyżej ustawy nowelizującej „(...) każdemu powołanemu przez Prezydenta RP sędziemu należy zapewnić warunki godnego wykonywania zawodu sędziego, w szczególności zapewnić skuteczne procedury nie pozwalające na nieuzasadnione prawnie podważanie statusu sędziego przez jakiegokolwiek organ władzy wykonawczej, ustawodawczej, sądowniczej, a także przez jakiejkolwiek osoby, instytucje, w tym innych sędziów, a tym samym dążąc do zapewnienia obywatelom poczucia bezpieczeństwa i stabilności w zakresie wydawanych przez sądy orzeczeń (...)”. W tym też kontekście należy dokonywać wykładni przepisów, których przedmiotem jest ochrona standardu bezstronności oraz niezawisłości sędziego przy wykonywaniu czynności orzeczniczych. Badanie tej kwestii, jak wynika z art. 29 § 5 u.SN, zostało ograniczone do dwóch kryteriów, tj. okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu, przy czym – w myśl art. 29 § 4 u.SN – okoliczności towarzyszące powołaniu tego sędziego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z jego udziałem lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności.

Choć wniosek w niniejszej sprawie rzecz jasna nie został oparty na regulacji z art. 29 § 4 u.SN, treść tego przepisu może służyć wykładni systemowej ukierunkowanej na rozważenie, czy w ogóle w polskim prawie ustrojowym istnieją regulacje dopuszczające wyłączenie sędziego z powodów wyłącznie systemowych, związanych w istocie z przebiegiem procesu nominacyjnego, a ściślej wręcz z porządkiem prawnym, zgodnie z którym proces ten przebiegał. Odpowiedź na to pytanie, z punktu widzenia przywołanej regulacji jest negatywna, co potwierdza również orzecznictwo Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 28 grudnia 2023 r., sygn. akt III CB 55/23, Sąd Najwyższy wskazał, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN nie należy rozumieć okoliczności o charakterze generalnym, odwołujących się do systemowych

rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczących sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 marca 2024 r., sygn. akt III CB 18/24). Z kolei w postanowieniu z 23 maja 2023 r., sygn. akt III PUB 1/23, Sąd Najwyższy stwierdził, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 u.SN jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stoi przy tym na stanowisku, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Uwzględniając powyższe nie sposób uznać, że to co jest wręcz wyraźnie wykluczone przez jeden przepis prawa, z uzasadnionych powodów mający szeroki, bo ustrojowy charakter, będzie dopuszczalne z punktu widzenia innego przepisów prawa, w tym wypadku art. 40 i 41 § 1 k.p.k., mających przecież charakter procesowy, a więc, że te ostatnie przepisy będą w istocie mogły stanowić podstawę abstrakcyjnego wyłączenia sędziego z powodów w istocie ustrojowych, gdyż dotyczących otoczenia prawnego, w jakim dany sędzia został powołany na stanowisko.

Zarówno instytucja tzw. testu bezstronności przewidziana w przepisach ustawy o Sądzie Najwyższym (z powodów, o których była już mowa), jak też mechanizmy wyłączenia sędziego na podstawie art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k., służą sądowej kontroli bezstronności sędziego, który ma brać udział w rozpoznawaniu konkretnej, określonej sprawy, a nie wyłączeniu z rozpoznawania spraw w ogóle, a taki w istocie sens ma złożony przez SSN Kazimierza Klugiewicza wniosek

sygnalizacyjny. Instytucje te różnią się natomiast zakresem przedmiotowym, który w przypadku pierwszej z nich jest węższy. Ustawa o Sądzie Najwyższym w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu, a zatem w tym zakresie w stosunku do art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. stanowi *lex specialis*, wyłączając tym samym możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze. Z drugiej strony, wyłączenie zawarte w art. 29 § 4 u.SN ma oddziaływanie generalne, co wynika z jego ustrojowego charakteru. Przedstawione stanowisko implikuje stwierdzenie, że w trybie przepisów k.p.k. nie można oceniać zagadnienia bezstronności sędziego w aspekcie okoliczności towarzyszących jego powołaniu.

Należy też zaznaczyć, że jeszcze przed wspomnianą wyżej nowelizacją przepisów u.SN, Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19, stwierdził, że art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP.

Ustosunkowując się do dalszych argumentów podniesionych we wniosku sygnalizacyjnym, należy także odnieść się do powołanej przez wnioskodawcę uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. Należy przypomnieć, że z Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, (opublikowanym w M. P. z 2020 r. poz. 376), stwierdził, że uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) jest niezgodna z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późn. zm.) oraz z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.,

zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z późn. zm.).

Skutkiem wejścia w życie powołanego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego jest utrata mocy obowiązującej aktu, którego niezgodność z normami prawnymi wyższego rzędu została stwierdzona w tym orzeczeniu (por. art. 190 ust. 3 Konstytucji). Konstytucja RP nie przewiduje możliwości weryfikacji orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i jakiegokolwiek trybu ich kontroli przez sądy, także przez Sąd Najwyższy, co wynika z jej art. 190 ust. 1. Weryfikacji i ocenie w ramach prowadzonego postępowania przed sądem powszechnym lub Sądem Najwyższym nie podlega również skład osobowy Trybunału Konstytucyjnego oraz prawidłowość procedury wyłaniania sędziów orzekających w tym Trybunale.

Należy też dostrzec, że stan prawny, na tle którego została podjęta powołana przez wnioskodawcę uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., uległ istotnej zmianie z dniem 15 lipca 2022 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1259). Jak wyżej wskazano, nowelizacja ta wprowadziła do porządku prawnego instytucję tzw. testu niezależności i bezstronności, który może być zastosowany w stosunku do każdego sędziego Sądu Najwyższego – niezależnie od daty jego powołania. W obowiązującym stanie prawnym, badanie niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego może nastąpić wyłącznie w trybie określonym w art. 29 § 5-25 ustawy o Sądzie Najwyższym, a zatem odwoływanie się do argumentacji i wyciąganie konkluzji z tej argumentacji płynących, których źródłem jest wspomniana uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego, jest obecnie bezprzedmiotowe. Wymaga przy tym podkreślenia, że zarówno wskazana nowelizacja, jak i powołana uchwała Sądu Najwyższego, dotyczą tego samego zagadnienia, jakim jest wpływ okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego na spełnianie przez niego wymogów niezawisłości i bezstronności.

W podobny sposób należy ocenić przywołaną przez wnioskodawcę uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, która po dniu 15 lipca 2022 r. straciła aktualność wobec zmiany stanu prawnego, na

tle którego została podjęta. Nie ma ona zresztą charakteru zasady prawnej i wiązała jedynie sąd, który wystąpił z pytaniem prawnym w trybie art. 441 § 1 k.p.k.

Powołane przez wnioskodawcę wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczyły wprowadzie kwestii związanych z procedurą powoływania sędziów w polskim systemie prawnym oraz potencjalnego wpływu tej procedury na bezstronność sędziego, niemniej w świetle wskazań płynących z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 października 2021 r., K 3/21, rozważania zawarte w tych judykatach nie mogą zostać uznane za wiążące w niniejszej sprawie. Należy przypomnieć, że we wskazanym orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodne z postanowieniami Konstytucji przepisy Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późn. zm.) w interpretacji, która upoważniałaby sąd krajowy (w tym również Sąd Najwyższy) do stwierdzania wadliwości procesu nominacji sędziowskiej, a w konsekwencji do dokonywania oceny w kwestii wpływu hipotetycznych wadliwości w tej procedurze na bezstronność sędziego.

Z kolei powołane we wniosku o wyłączenie orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka odnoszą skutki w sprawach, na tle których zostały wydane. Nie mają przy tym charakteru źródeł prawa powszechnie obowiązującego, których zamknięty katalog został sformułowany w art. 87 Konstytucji. Jakkolwiek rozważania prawne zawarte w tych judykatach mogą oddziaływać na orzecznictwo sądów krajowych w sposób pośredni, tzn. mocą argumentacji prawnej w nich zawartej, to jednak nie mają one wiążącego charakteru dla Sądu Najwyższego przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy.

Z kolei okoliczność dotycząca powołania wymienionych sędziów na wolne stanowiska sędziowskie na mocy uchwał Krajowej Rady Sądownictwa, które wyrokami Naczelnego Sądu Administracyjnego zostały uchylone (a wcześniej w ramach postępowania zabezpieczającego wykonanie tych uchwał zostało wstrzymane), jest w okolicznościach niniejszej sprawy prawie irrelewantne. Potencjalne uchybienia w procedurze nominacyjnej dotyczą działań podejmowanych przez organy władzy publicznej, na działalność których wymienieni sędziowie Sądu Najwyższego nie mieli wpływu, pozostając – jako osoby kandydujące na wolne stanowiska sędziowskie – poza ich strukturą

organizacyjną. Należy w tym miejscu podkreślić, że istotą aktu powołania na stanowisko sędziego jest nadanie danej osobie prawa do wykonywania określonego zakresu władzy sędziowskiej. Sędzia z chwilą powołania i objęcia urzędu staje się sędzią pełnoprawnym, o niepodważalnym statusie, co zostało potwierdzone szeregiem orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i najwyższych organów władzy sądowniczej, w tym np. postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 listopada 2019 r., sygn. akt I OZ 550/19 (również postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt I OSK 857/17; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 grudnia 2016 r., sygn. akt II SA/Wa 1652/16; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2009 r., sygn. akt III KRS 9/08; a także wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia: 24 października 2017 r., sygn. akt K 3/17; 11 września 2017 r., sygn. akt K 10/17; 5 czerwca 2012 r., sygn. akt K 18/09 oraz postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2008 r., sygn. akt Kpt 1/08). Tytułem przykładu należy przywołać wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 listopada 2021 r. (sygn. akt III FSK 3626/21), w którym stwierdzono jednoznacznie: „Sędzia sądu administracyjnego bądź asesor sądowy w wojewódzkim sądzie administracyjnym, powołany do sprawowania urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, jest sędzią Rzeczypospolitej Polskiej i sędzią europejskim w rozumieniu art. 2 i art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1-3 TUE w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych (Dz. Urz. UE C 303 z 14 grudnia 2007 r., s. 1), a także art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), także wówczas, gdy procedura poprzedzająca jego powołanie mogła być dotknięta wadami”. Co więcej, w tym samym orzeczeniu stwierdzono: „W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego za uznaniem *ad casum* sędziego administracyjnego za sędziego europejskiego przemawia to, że określone prawem krajowym warunki materialne i zasady proceduralne dotyczące jego powołania – nawet w sytuacji będących efektem zmian dokonanych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw uzasadnionych wątpliwości co do konstytucyjności Krajowej Rady

Sądownictwa – nie muszą ani powodować zależności sędziego od władzy ustawodawczej czy władzy wykonawczej, ani budzić wątpliwości co do jego bezstronności, a tym samym nie dają podstaw do przyjęcia, że taki sędzia nie jest *per se* sędzią niezawisłym i bezstronnym, czyli dającym rękojmię realizacji prawa do sądu w rozumieniu nie tylko art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ale też art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w zw. z art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej”. Jakkolwiek cytowane orzeczenie odnosiło się do sędziów sądów administracyjnych, to jednak argumentacja zawarta w tym orzeczeniu zachowuje aktualność również w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego.

Chybione są również wywody dotyczące braku uprawnień sędziów objętych wnioskiem sygnalizacyjnym SSN Kazimierza Klugiewicza do rozpoznawania sprawy, której przedmiotem jest spełnianie standardów niezawisłości i bezstronności innego sędziego powołanego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w tym samym trybie (co daniem wnioskodawcy naruszałoby zasadę *nemo iudex in causa sua*). Należy powtórzyć, że ocena kwestii związanych ze spełnieniem przez sędziego wymogów niezawisłości bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu może być badana wyłącznie w trybie art. 29 § 4-25 u.SN i tylko w sprawach określonych w tych przepisach. Niezależnie od powyższego wymaga dostrzeżenia, że sytuacja poszczególnych sędziów rozumiana jako konkretne okoliczności towarzyszące procesowi nominacji oraz wpływ tych okoliczności na niezawisłość sędziego w danej sprawie – jest różna, zatem sam fakt otrzymania nominacji po wniosku Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym z zastosowaniem art. 9a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa nie powoduje orzekania w takiej samej jak własna sytuacji faktycznej. Jedynie na marginesie należy zaznaczyć, że zgodnie z przyjętym orzecznictwem za orzekanie we własnej sprawie nie jest uznawane rozpatrywanie tzw. sprawy frankowej przez sędziego posiadającego kredyt we frankach szwajcarskich (o ile nie zachodzi tożsamość umowy, jaka wiąże z tym samym bankiem stronę postępowania i sędziego) czy też rozpatrywanie przez sądy powszechne spraw dotyczących wynagrodzeń sędziów, które przecież dotyczą wszystkich sędziów.

Należy przy tym odnotować, że nawet jeśli podstawy do wyłączenia objętych wnioskiem sygnalizacyjnym sędziów doszukiwać się w przesłankach wymienionych w art. 41 § 1 k.p.k., to skuteczną podstawę wyłączenia sędziego w tym trybie mogą stanowić jedynie okoliczności natury faktycznej, gdyż tylko one mogą prowadzić do wniosku, że powstaną uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego, a więc uzasadnione wątpliwości, że dana sprawa zostanie rozstrzygnięta w sposób stronniczy, a więc z nieuzasadnioną korzyścią procesową dla którejkolwiek ze stron. Wnioskodawca nie wykazał natomiast, aby do takich wątpliwości prowadziła okoliczność, która ma charakter wyłącznie prawny, a wręcz ustrojowy. Można przy tym wskazać, że uznanie jakiejkolwiek okoliczności o charakterze prawnym za okoliczność o charakterze przewidzianym w art. 41 § 1 k.p.k. może w konsekwencji prowadzić do powołania takiej okoliczności, której, uwzględniając stanowisko wnioskodawcy, nie będzie w stanie rozstrzygnąć żaden sąd, gdyż będzie dotyczyła każdego sędziego. Z tego powodu ten kierunek wykładni, który dopuszcza skuteczne stosowanie art. 41 § 1 k.p.k. z powodów ustrojowych nie może być zaakceptowany, gdyż w rezultacie prowadzi do wniosków nie do zaakceptowania z punktu widzenia realizacji zadań wymiaru sprawiedliwości, a tym samym funkcjonowania państwa prawa.

Reasumując należy stwierdzić, iż powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego Marcina Krajewskiego, Krzysztofa Wiaka, Krzysztofa Wesołowskiego i Kamila Zaradkiewicza, nawet w razie hipotetycznego stwierdzenia wadliwości procedury nominacyjnej, jest niewątpliwie ważne i skuteczne. W związku ze skutecznym i niewzruszalnym powołaniem wymienionych sędziów do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, korzystają oni w pełni – na równi ze wszystkimi sędziami, także na równi z SSN Kazimierzem Klugiewiczem – z konstytucyjnej i ustawowej ochrony, która w pełni i skutecznie zapewnia im niezawisłość i bezstronność przy wykonywaniu zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Natomiast ocena spełnienia przez nich (jak również wszystkich sędziów Sądu Najwyższego) wymogów niezawisłości i bezstronności (z uwagi na utratę jej gwarancji) może być przedmiotem tylko szczególnego postępowania prowadzonego w trybie art. 29 § 4-25 u.SN.

Konkludując, należy stwierdzić, że sygnalizacja SSN Kazimierza Klugiewicza wskazująca na konieczność wyłączenia z urzędu SSN Marcina Krajewskiego, SSN Krzysztofa Wiaka, SSN Krzysztofa Wesołowskiego i SSN Kamila Zaradkiewicza od udziału w sprawie I ZB 120/23 pozbawiona jest merytorycznych podstaw.

Z tych też względów Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]